

ci, hotel nebo skromný krámk z vytlučené garáže, pořád je riziko střevních potíží aktuální. Ideální je opatřit si vojenské konzervované potravinové dávky – zatažené v tuhém igelitovém obalu obsahují porci hlavního jídla, chemické ohřívadlo, ingredience včetně kečupu a tabasca, suchar, sýr, párátka, sladkou tyčinku...

Chce to průvodce!

Jen krátce po vstupu bude soukromý cestovatel v jižním Iráku sám. Jakmile totiž zastaví, přiběhnou k němu kluci. Možná se přisouřá i stařec a začne brebentit. Ženy v šatcích dělají, že cizince nevidí. Angličtina je až na výjimky k ničemu. I když kluci pokřikují „okay“ a „good“ a „hello“ a ukazují přitom na hodinky, propisku v kapse nebo fotoaparát...

Najít překladatele je tak klíčovým úkolem. Snadněji se bude hledat v centru Basry někde v okolí nemocnice nebo hotelu. Nákladů na jeho odměnu není třeba se obávat. Zvlášť v zemi, kde dosud měsíční oficiální plat ředitelů okresní nemocnice dosahuje zhruba 5 USD (ani ne 150 Kč). Za 2 – 3 USD bude překladatel i průvodcem, rádcem i snaživým bodyguardem v tlačenicích.

Ačkoliv aut a taxíků je v ulicích Basry dost a dost, neexistuje je snad jediné mladší dvacetileté a technicky na pořádku. Na kvalitě benzínu, přestože plná nádrž přijde třeba na jediný dolar, také není dobře se slepě spolehnout.

Stačí říct Čeko!

Český turista má v jižním Iráku jednu ohromnou výhodu oproti všem ostatním národům: Je Čech a to jsou ti, kteří sem vozili vodu a postavili v Basře nemocnici. A zatímco britští vojáci jsou vnímáni stále nedobře, Čechům stačí říct: Čeko! A vše je v pořádku. Je třeba ale dávat si pozor na muslimskou nedotknutelnost žen a netvářit se povýšené – lidé jsou hodně hákliví. Kvůli bezpečí není také nejlepší nápad špacírovat po temných ulič-

kách v hodinách, kdy nejde v noci elektřina, nebo se snažit udělat nějaký fantastický obchod s údajným starožitníkem kdesi stranou za zídku. Ostatně, to samé platí i v mnoha stabilizovanějších zemích.

Důležité je i zdraví. I to je spolehlivější zdravotní pojištění se na hranicích Iráku zastavuje o prakticky neexistující záchranný systém a vyrabované nemocnice. Jistotou je buď spolehlivý společník, který nemocného dokáže rychle dopravit zpět do Kuvajtu – kde naopak emergency service pracuje jako stroj – nebo se lze spolehnout i na české zdravotníky. V nouzi krajana neodmítnou.

Za památkami

Mapa je dobrá věc, ale místní znalec rozbitých silniček je nenahraditelný. Dopravní značení je jen symbolické a nejednou i úmyslně špatně nasměrované. I když běžné auto cestu zvládne, rozhodně je lepší pro zdolávání písečných návějí terénní vůz.

Vykopávky starých měst nejsou ani oploceny, ani se neplatí vstupné. Spíš turista potká vojáky, kteří rozvaliny střeží. Je dost pravděpodobné, že některý z nich zkusí „dělat potíže“ s vidinou bakšise. Za dolar či dva ovšem klid na prohlídku stojí.

V Iráku určitě stojí za úvahu najmout si místní auto s řidičem. Za 2 USD bude jezdit celý den kamkoliv. Extrémní podmínky jsou i v hotelech: za 8 USD poteče voda jen v nevystopovatelných intervalech a mnohokrát vylomená zástrčka na dveřích neudělá z pokoje za 6 – 9 USD nedobytnou pevnost.

Naopak není třeba při každém výstřelu ze samopalu padat do prachu a krýt se. Pro místní lidi je ostrá střelba ze samopalů – i když už jich tolik nemají – přirozenou součástí oslav a většina ran jde do nebe. Extrémním zážitkem bude určitě i setkání s unavenou arabskou leností: postoj Dejte nám! Postavte! Opravte! vedle absolutního nezájmu o vlastní aktivitu je pro Evropana těžkou lekci. ●

ZDENĚK JANKOVSKÝ

CO VIDĚT

Babylón

Babylón leží 90 km jižně od Bagdádu. Osídlen byl již od 4. tisíciletí př. Kr. a ve své historii prodělal dvě období obrovského rozkvětu. Poprvé to bylo za vlády Chamurapiho v 18. století př. Kr., podruhé v době, kdy se stal hlavním městem dynastie Chaldejců, zejména za vlády Nabuchadnessara II. v 6. století př. Kr. Také Alexandr Veliký si zvolil Babylón za své nové hlavní město, ale už jej nestihl vybudovat, protože zde v roce 322 př. Kr. zemřel.

Babylón měl dvojí hradby – vnější byly dlouhé 16 km a vnitřní 8 km. Městem protékala řeka Eufrat a ve všech starověkých textech, které se o něm zmiňují včetně bible, bývá popisován jako jedno z nejkrásnějších míst na světě. Původní název Babylónu je Babil, přesněji Babel, což znamená „Boží brána“.

Ctesiphon

Ctesiphon leží asi 30 km JV od Bagdádu. Město bylo vybudováno parthskými Peršany ve 2. století př. Kr. a později se stalo centrem sassánovské říše. Nejvýznamnější dochovanou stavbou je oblouk, pocházející z poloviny 3. století, který byl kdysi součástí obrovské návštěvní haly. Jedná se o nejširší jednorozpětovou klenbu na světě. Oblouk je 37 m vysoký, 25,5 m široký a 48 m hluboký. Zdi ve spodní části jsou silné 7 m.

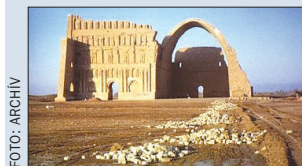

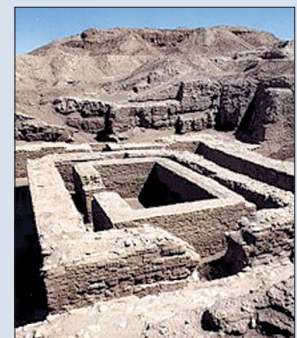
FOTO: ARCHIV

V 7. století byli Sassánovci poraženi Araby a došlo k definitivnímu oddělení perského území. Ctesiphon se stal sídlem chalífa a začal se odtud šířit islám na území celého dnešního Iráku.

Uruk

Najít cestu do dalšího ze slavných sumerských měst není právě snadné. Posledních 15 km vede neznámenou prašnou silnicí skrze místní vesnice.

Uruk (Warka) byl soustavně obydlen od 4. tisíciletí př. Kr. do 5. století našeho věku. Původně ležel přímo na Eufratu, než řeka změnila své koryto. Dnes

teče asi 12 km odsud. Výstavbu města lze rozdělit na dvě etapy – první začala roku 2700 př. Kr. za legendárního krále Gilgameše, druhá se datuje do doby 3. dynastie z Uru za vlády krále Urnamma, tj. přibližně 2000 let př. Kr. Z tohoto období pochází také hlavní památka města – zikkurat, zasvěcený bohyni Inanně, tedy pozdější bohyni Ishtar, kterou symbolizuje planeta Venuše. Jedná se vlastně o tutéž bohyni, kterou uctívali také Řekové a Římané pod jmény Afrodita, resp. Venuše. Zikkurat má půdorys 60 x 60 m a je vysoký 16 m. Archeologické práce nebyly dosud dokončeny, takže není znám přesný původní počet jeho pater, předpokládá se ale, že byla tři. Každá 11. vrstva cihel byla proložena rošty z palmového listí.

DOPORUČENÍ MZV

Ministerstvo zahraničí nedoporučuje českým občanům podnikat turistické ani jiné cesty do Iráku než nezbytně nutné. Ochranu hranic provádí dočasná koaliční správa (CPA). Každý zájemce o vstup do Iráku je povinen kontaktovat v místě vstupu oprávněného úředníka CPA, který na místě posoudí oprav-

něnost ke vstupu do země na základě předložených dokumentů a osobního jednání. Povolení platí v délce do 90 dnů. Povolení se vydává pouze na hraničních přechodech. Irácké ambasády po světě dosud neprovádějí konzulární činnost pro cizince.

www.mzv.cz